

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/129/2000

DWADZIEŚCIA LAT NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Historyczne zasługi NSZZ „Solidarność” nie budzą wśród Polaków większych wątpliwości. Ponad dwie trzecie respondentów (69%) uważa, że związek ten odegrał w historii Polski pozytywną rolę. Opinię tę podzielają badani należący obecnie oraz przed rokiem 1989 do różnych obozów politycznych, choć oczywiście występują znaczne różnice w stopniu akceptacji ówczesnej roli „Solidarności”. Tylko co szósty ankietowany (17%) ma krytyczny stosunek do zasług tego związku.
- ◆ Porównanie obecnej i dawnej „Solidarności” wypada na korzyść ruchu sprzed dwudziestu lat. Trzy czwarte badanych (74%) uważa, że związek zmienił się przez ten czas na gorsze, a jedynie 3% dostrzega zmiany na lepsze. W ciągu ostatnich sześciu lat wyraźnie zwiększył się odsetek respondentów rozczarowanych nowym wizerunkiem związku.
- ◆ Większość ankietowanych (59%) jest zdania, że w latach 1980-81 „Solidarność” była ruchem wyrażającym interesy ogólnospołeczne. Znacznie mniej osób uważa, iż reprezentowała ona wtedy partykularne interesy związkowe (17%) lub jedynie interesy swoich działaczy (12%). Obecna działalność związku jest postrzegana całkowicie inaczej. Wyraźnie przeważa opinia (67%), że promuje on przede wszystkim interesy swoich działaczy. Zdecydowanie mniejsza grupa uważa, że związek walczy o prawa swoich członków (12%), a jedynie 6% - że ma na uwadze dobro całego społeczeństwa.

Przed dwudziestu laty porozumienia podpisane w Gdańsku, Szczecinie i Jastrzębiu między rządem i strajkującymi załogami tworzyły nowy model rozwiązywania konfliktów i budowania warunków do dialogu władzy ze społeczeństwem. Umożliwiły też powstanie NSZZ „Solidarność” - pierwszego legalnego i niezależnego od władzy związku zawodowego. W rocznicę powstania związku przeprowadziliśmy sondaż¹, którego celem było zbadanie opinii na temat historycznej roli „Solidarności”, a także porównanie opinii na temat jej działalności w różnych okresach.

Porównywanie różnych etapów działalności NSZZ „Solidarność” może być częściowo utrudnione przez fakt, że - działając w innym systemie gospodarczym i politycznym - związek ten realizował dwadzieścia lat temu zadania inne niż obecnie. Działanie w systemie niedemokratycznym, w kraju o bardzo ograniczonej suwerenności powodowało, że cele masowego ruchu społecznego, jakim była wtedy „Solidarność”, z natury rzeczy musiały być szersze, niż w sytuacji, gdy demokracja i niepodległość stały się faktem. W latach 1980-81 „Solidarność” pełniła wiele funkcji, których w obecnych warunkach pełnić nie trzeba, lub też takich, które przejęły organizacje innego rodzaju, np. partie polityczne czy organizacje pozarządowe. Nie znaczy to jednak, że „Solidarność” w swojej obecnej formie jest tylko związkiem zawodowym w „podręcznikowym” znaczeniu tego terminu - że ogranicza się do reprezentowania interesów pracowniczych wobec pracodawców. W latach dziewięćdziesiątych związek współtworzył ugrupowania polityczne albo sam brał udział w wyborach. Po dojściu AWS do władzy w znacznej części badanych „Solidarność” budzi skojarzenia z polityką, sprawowaniem władzy².

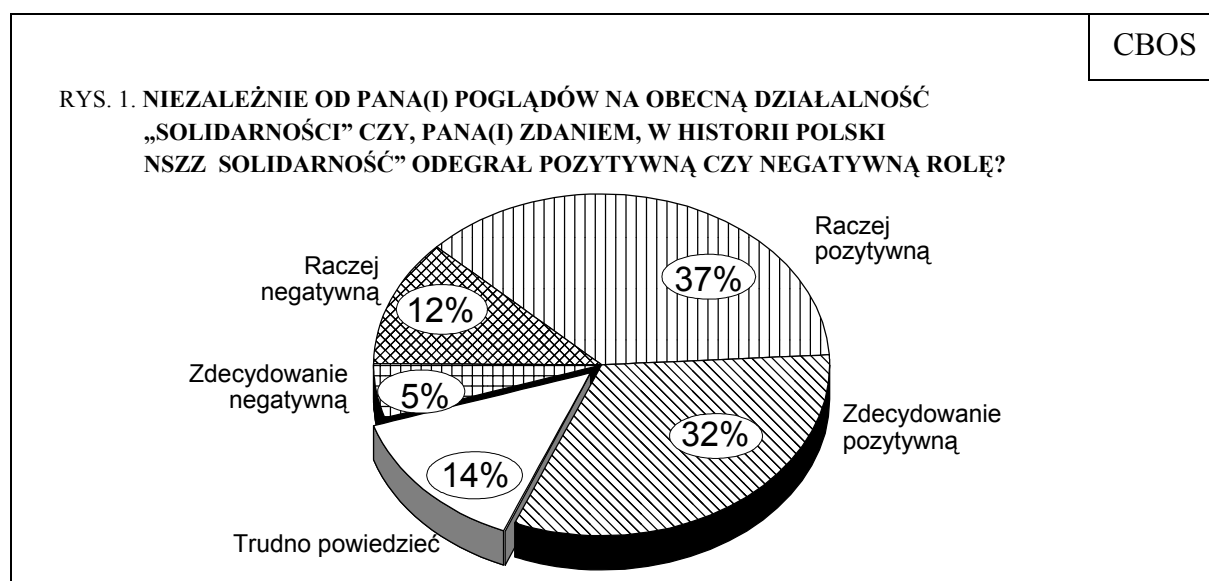
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (123) przeprowadzono w dniach 4-7 sierpnia 2000 roku na 1028-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych Polaków.

² Por. komunikat CBOS „Opinie o związkach zawodowych”, kwiecień 1999.

Różnicę między rolą i znaczeniem obecnego NSZZ „Solidarność” i tego sprzed dwudziestu lat obrazują zmiany członkostwa. W pierwszym okresie działalności związek liczył ponad 9 mln członków; obecnie przynależność do niego deklaruje około 3% dorosłych Polaków.

OCENA HISTORYCZNEJ ROLI ZWIĄZKU

Historyczne zasługi NSZZ „Solidarność” nie budzą w naszym społeczeństwie większych wątpliwości. Ponad dwie trzecie respondentów (69%) uważa, że w historii Polski związek odegrał pozytywną rolę. Opinię przeciwną wyraża 17% ankietowanych.

Osoby o wyższym statusie społecznym (mające wyższe dochody, zadowolone z własnych warunków materialnych, lepiej wykształcone) oceniają związek bardziej pozytywnie niż badani znajdujący się w gorszych warunkach materialnych i mniej wykształceni. Dzieje się tak najprawdopodobniej dlatego, że NSZZ „Solidarność” kojarzona jest ze zmianami, które nastąpiły po 1989 roku. Respondenci, którzy postrzegają swoją sytuację jako złą, mogą winić za to właśnie związek.

Badani reprezentujący obecnie różne opcje polityczne są w większości zgodni co do tego, że „Solidarność” odegrała w historii Polski pozytywną rolę. Większość elektoratów wszystkich głównych sił politycznych uważa, że związek ten dobrze przysłużył się krajowi. Potencjalni wyborcy partii mających genealogiczne powiązania z Sierpniem ‘80 są w tej kwestii niemal jednomyślni. Opinię tę rzadziej podzielają zwolennicy SLD i PSL, a także osoby niezdecydowane i niezamierzające brać udziału w wyborach parlamentarnych, jednak w każdej z tych grup dwie trzecie badanych przypisuje „Solidarności” pozytywną rolę historyczną.

Tabela 1

Czy w historii Polski NSZZ „Solidarność” odegrał pozytywną czy negatywną rolę?	Elektoraty partyjne					
	AWS	UW	PSL	SLD	Niezdecydowani	Niezamierzający głosować
	w procentach					
Pozytywną	92	90	67	67	66	65
Negatywną	4	2	22	23	13	17
Trudno powiedzieć	5	8	11	10	21	18

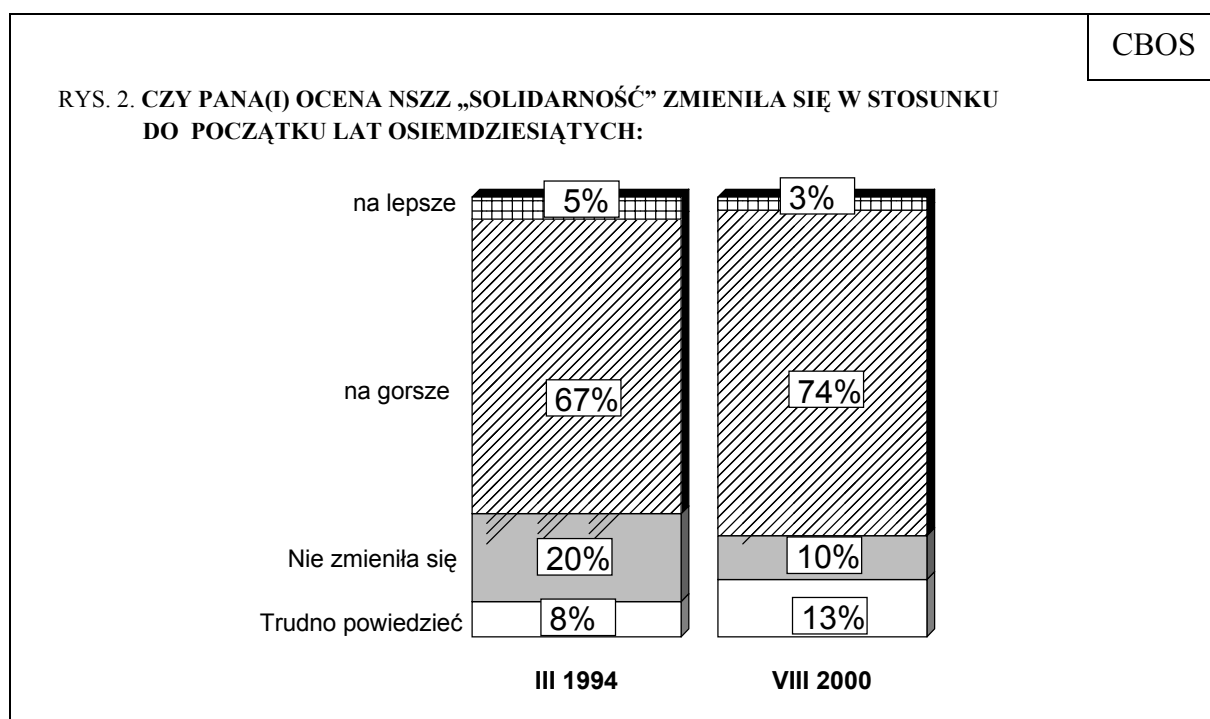
Jeżeli chodzi o globalną ocenę związku, to można powiedzieć, że podziały z przeszłości w dużym stopniu się zatarły. Osoby należące przed 1989 rokiem do PZPR są przekonane o zasługach „Solidarności” równie często jak ogół ankietowanych, choć znacznie rzadziej niż byli i obecni członkowie „Solidarności”.

Tabela 2

Czy w historii Polski NSZZ „Solidarność” odegrał pozytywną czy negatywną rolę?	Obecni członkowie NSZZ „Solidarność”	Członkowie NSZZ „Solidarność” w 1981 roku	Członkowie PZPR przed 1989 rokiem
	w procentach		
Pozytywną	96	81	72
Negatywną	3	14	22
Trudno powiedzieć	1	5	6

„SOLIDARNOŚĆ” PO DWUDZIESTU LATACH - OCENA ZMIAN

Porównanie obecnej i dawnej „Solidarności” wypada na korzyść ruchu sprzed dwudziestu lat. Trzy czwarte badanych uważa, że związek zmienił się przez ten czas na gorsze, a zaledwie 3% dostrzega pozytywne zmiany. W ostatnich latach wyraźnie zwiększył się odsetek ankietowanych, którzy są zdania, że „Solidarność” zmieniła się na gorsze.

Elektoraty wszystkich głównych ugrupowań politycznych, a także pozostali respondenci w większości uważają, że porównanie „starego” i „nowego” związku wypada na korzyść pierwszego okresu jego działalności. Najbardziej negatywne opinie wyrażają potencjalni wyborcy PSL i SLD. Nieco mniej surowi niż inni wobec związku w jego obecnym kształcie są wyborcy AWS. Należy podkreślić, że również dwie trzecie obecnych członków NSZZ „Solidarność” uważa, że w porównaniu z początkiem lat osiemdziesiątych związek zmienił się na gorsze.

Tabela 3

Czy Pana(i) ocena NSZZ „Solidarność” zmieniła się w stosunku do początku lat osiemdziesiątych:	Elektoraty partyjne					
	AWS	UW	PSL	SLD	Niezdecydowani	Niezamierzający głosować
	w procentach					
- na lepsze	6	5	0	0	6	4
Nie zmieniła się	26	5	5	8	12	8
- na gorsze	52	79	92	87	57	74
Trudno powiedzieć	16	11	3	5	25	14

Tabela 4

Czy Pana(i) ocena NSZZ „Solidarność” zmieniła się w stosunku do początku lat osiemdziesiątych:	Obecni członkowie NSZZ „Solidarność”	Członkowie NSZZ „Solidarność” w 1981 roku	Członkowie PZPR przed 1989 rokiem
	w procentach		
- na lepsze	10	6	7
Nie zmieniła się	23	15	8
- na gorsze	65	76	83
Trudno powiedzieć	2	3	2

W przypadku NSZZ „Solidarność”, związku spełniającego różnorakie funkcje niemieszczące się w tradycyjnie rozumianym obszarze działania organizacji pracowniczych, ogólne oceny zmian, jakie w nim zaszły, nie muszą przekładać się na opinie o rozmaitych formach jego działalności. Wyróżniliśmy trzy aspekty działania „Solidarności” i poprosiliśmy badanych o ocenę, czy związek poprawił czy też pogorszył swoje funkcjonowanie w każdej z tych dziedzin.

Zdecydowana większość badanych (71%) sądzi, że obecnie „Solidarność” mniej dba o dobro kraju niż na początku lat osiemdziesiątych. Tylko 6% respondentów dostrzega w tej dziedzinie poprawę. Są to oceny wyraźnie gorsze niż uzyskane sześć lat temu.

Tabela 5

Czy obecnie, w porównaniu z początkiem lat osiemdziesiątych, NSZZ „Solidarność” dba o dobro kraju:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	III 1994	VIII 2000
	w procentach	
- lepiej	9	6
- praktycznie tak samo	21	9
- gorzej	56	71
Trudno powiedzieć	14	14

Również oceniając związkowe aspekty działalności tego związku - wyrażanie interesów pracowniczych - zdecydowana większość respondentów (76%) zauważa pogorszenie. Niemal tyle samo ankietowanych (74%) sądzi, że na początku lat osiemdziesiątych interesy ludzi takich jak oni były przez związek lepiej reprezentowane. W roku 1994 niespełna trzy piąte badanych zauważało pogorszenie funkcjonowania związku w tych dwóch dziedzinach.

Tabela 6

Czy obecnie, w porównaniu z początkiem lat osiemdziesiątych, NSZZ „Solidarność” wyraża poglądy ludzi takich jak Pan(i):	Wskazania respondentów według terminów badań	
	III 1994	VIII 2000
	w procentach	
- lepiej	8	4
- praktycznie tak samo	20	8
- gorzej	56	74
Trudno powiedzieć	16	14

Tabela 7

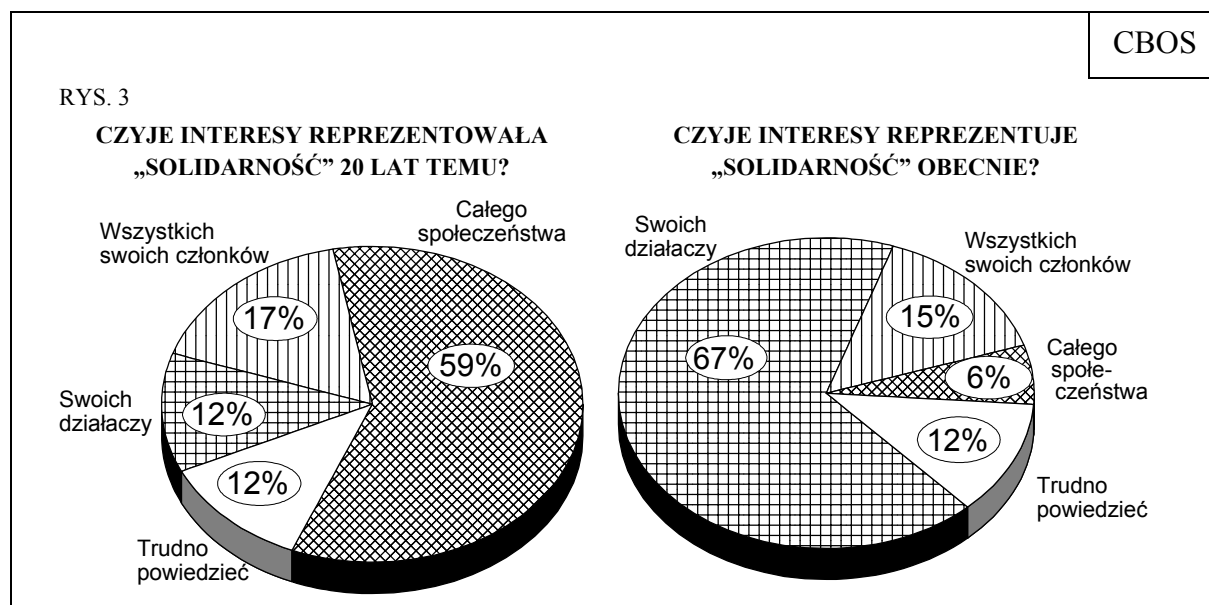
Czy obecnie, w porównaniu z początkiem lat osiemdziesiątych, NSZZ „Solidarność” broni interesów pracowników:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	III 1994	VIII 2000
	w procentach	
- lepiej	9	4
- praktycznie tak samo	22	8
- gorzej	59	76
Trudno powiedzieć	10	12

REPREZENTOWANIE INTERESÓW PRZEZ „SOLIDARNOŚĆ” DAWNIEJ I DZIŚ

Wśród respondentów dominuje przekonanie (59% wskazań), że w początkach swej działalności „Solidarność” była ruchem reprezentującym interesy ogólnospołeczne. Znacznie mniej osób uważa, że była ona wówczas wyrazicielem partykularnych interesów związkowych (17%) lub że interesowała się jedynie problemami swoich działaczy (12%).

Całkowicie inaczej postrzegana jest obecna działalność związku. Większość badanych (67%) sądzi, że promuje on przede wszystkim interesy swoich działaczy. Wyraźnie mniejsza grupa (15%) uważa, że walczy on o prawa swoich członków, a jedynie 6% - że ma na uwadze dobro całego społeczeństwa.

O tym, że w latach 1980-81 „Solidarność” działała dla dobra całego społeczeństwa, przekonana jest większość respondentów niezależnie od obecnych i minionych podziałów politycznych. Mimo znacznych różnic opinię tę podziela większość elektoratów wszystkich partii politycznych, w tym także - choć w znacznie mniejszej mierze - większość badanych należących przed 1989 rokiem do PZPR. W grupie byłych członków PZPR zwraca jednak uwagę znaczący odsetek osób sądzących, że związek promował wówczas głównie interesy swoich przywódców.

Tabela 8

Czyje interesy reprezentowała „Solidarność” 20 lat temu?	Elektoraty partyjne					
	AWS	UW	PSL	SLD	Niezdecydowani	Niezamierzający głosować
	w procentach					
Całego społeczeństwa	79	74	62	57	62	54
Wszystkich swoich członków	12	8	15	17	11	21
Swoich działaczy	2	13	18	21	6	8
Trudno powiedzieć	7	5	5	5	21	17

Tabela 9

Czyje interesy reprezentowała „Solidarność” 20 lat temu?	Obecni członkowie NSZZ „Solidarność”	Członkowie NSZZ „Solidarność” w 1981 roku	Członkowie PZPR przed 1989 rokiem
	w procentach		
Całego społeczeństwa	86	78	56
Wszystkich swoich członków	9	10	15
Swoich działaczy	3	8	29
Trudno powiedzieć	2	4	0

Dominujące, niezależnie od obecnej i dawnej tożsamości politycznej badanych, jest również przekonanie, że obecnie związek reprezentuje głównie interesy swoich działaczy. Jedynie wśród wyborców AWS osoby wybierające tę odpowiedź nie stanowią większości.

Tabela 10

Czyje interesy reprezentuje „Solidarność” obecnie?	Elektoraty partyjne					
	AWS	UW	PSL	SLD	Niezdecydowani	Niezamierzający głosować
	w procentach					
Całego społeczeństwa	22	6	4	2	9	4
Wszystkich swoich członków	20	34	10	14	22	12
Swoich działaczy	45	56	83	79	52	70
Trudno powiedzieć	13	4	3	5	17	14

Tabela 11

Czyje interesy reprezentuje „Solidarność” obecnie?	Obecni członkowie NSZZ „Solidarność”	Członkowie NSZZ „Solidarność” w 1981 roku	Członkowie PZPR przed 1989 rokiem
	w procentach		
Całego społeczeństwa	10	12	11
Wszystkich swoich członków	26	10	12
Swoich działaczy	54	69	75
Trudno powiedzieć	10	10	2

Niezależnie od obecnych i minionych podziałów politycznych Polacy są przekonani o pozytywnej roli odegranej w najnowszej historii przez NSZZ „Solidarność”. Podziały te wpływają wprawdzie na liczbę pozytywnych ocen, niemniej jednak przekonanie o zasługach „Solidarności” wyraża większość ankietowanych o różnej orientacji politycznej. Można więc powiedzieć, że w tym sensie tradycja Sierpnia ‘80 łączy znaczną część społeczeństwa polskiego, stanowiąc istotny element świadomości zbiorowej.

W swojej obecnej postaci związek jest bardzo niepopularny. O ile „pierwsza «Solidarność»” uznawana jest za ruch działający dla dobra wszystkich Polaków, o tyle „Solidarność” roku 2000, w opinii badanych, reprezentuje przede wszystkim interesy własnych działaczy. Znamienne, że tego rodzaju opinia przeważa wśród respondentów niezależnie od tego, jakie są ich poglądy polityczne, choć oczywiście z różnym natężeniem.

Opracował
Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1. Niezależnie od Pana(i) poglądów na obecną działalność "Solidarności", czy, Pana(i) zdaniem, w historii Polski NSZZ "Solidarność" odegrała pozytywną czy negatywną rolę?
1 - Zdecydowanie pozytywną; 2 - Raczej pozytywną; 3 - Raczej negatywną; 4 - Zdecydowanie negatywną

	(%)					
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	37	12	5	14	1028
Płeć						
Mężczyźni	37	34	12	5	12	488
Kobiety	27	40	12	5	16	540
Wiek						
18-24 lat	27	39	10	2	23	147
25-34	34	43	8	1	14	182
35-44	33	39	10	5	13	200
45-54	34	34	14	10	8	195
55-64	35	35	15	4	12	129
65 lat i więcej	28	35	13	6	18	175
Miejsce zamieszkania						
Wieś	23	37	15	5	20	385
Miasto do 20 tys.	22	39	12	12	15	112
20-100 tys.	41	37	10	4	7	205
101-500 tys.	33	42	8	3	14	202
501 tys. i więcej mieszk.	52	30	9	2	7	124
Wykształcenie						
Podstawowe	19	35	20	7	20	285
Zasadnicze zawodowe	29	38	11	7	14	319
Średnie	42	39	6	3	12	338
Wyższe	46	38	7	2	7	86
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	46	40	7	2	5	60
Prac. umysł. niż. szczebla	36	40	10	4	9	86
Pracownicy fiz.- umysł.	39	41	10	1	8	78
Robotnicy wykwalifikowani	32	40	10	4	13	141
Robotnicy niewykwalifik.	24	23	22	11	20	46
Rolnicy	16	38	25	4	17	38
Pracujący na własny rach.	46	35	4	3	12	64
Bierni zawodowo						
Renciści	21	38	16	7	18	131
Emeryci	36	32	15	5	13	188
Uczniowie i studenci	25	45	4	2	24	59
Bezrobotni	29	37	7	6	22	90
Gospodynie domowe i inni	23	43	10	7	17	46
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	36	42	9	3	10	170
spółce właścicieli	36	33	12	8	11	81
prywatnych i państwa	37	37	9	4	12	237
sekt. pryw. poza rolnict.	12	39	23	8	18	57
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	20	46	13	7	15	117
276-399	32	38	12	3	14	101
400-549	32	35	17	6	10	197
550-799	36	39	9	4	13	137
Powyżej 799 zł	47	38	6	2	7	164
Ocena własnych war. mater.						
Złe	24	36	15	7	18	335
Średnie	31	40	12	5	13	472
Dobre	46	35	5	2	13	221
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	41	37	6	3	13	62
Raz w tygodniu	32	38	12	5	13	547
1-2 razy w miesiącu	33	31	10	4	21	173
Kilka razy w roku	26	43	14	5	11	158
W ogóle nie uczestniczy	35	34	13	4	14	88
Poglądy polityczne						
Lewica	24	41	16	8	11	323
Centrum	33	43	9	5	10	264
Prawica	54	31	5	2	9	213
Trudno powiedzieć	21	32	15	4	29	228

Tabela 2. Czy Pana(i) ocena NSZZ "Solidarność" zmieniła się w stosunku do początku lat osiemdziesiątych na lepsze, na gorsze czy też praktycznie nie zmieniła się? 1 - Zdecydowanie na lepsze; 2 - Raczej na lepsze; 3 - Raczej na gorsze; 4 - Zdecydowanie na gorsze; 5 - Praktycznie nie zmieniła się

	(%)						
	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	3	30	44	10	13	1028
Płeć							
Mężczyźni	1	2	30	46	11	9	488
Kobiety	0	3	30	41	9	16	540
Wiek							
18-24 lat	0	5	29	23	15	28	147
25-34	0	5	32	37	11	15	182
35-44	0	0	34	51	10	5	200
45-54	1	2	33	50	9	4	195
55-64	3	3	25	52	7	10	129
65 lat i więcej	0	1	25	45	10	18	175
Miejsce zamieszkania							
Wieś	0	2	29	45	9	15	385
Miasto do 20 tys.	4	0	28	50	9	9	112
20-100 tys.	0	5	25	50	11	9	205
101-500 tys.	0	3	34	38	10	16	202
501 tys. i więcej mieszk.	1	3	38	35	13	10	124
Wykształcenie							
Podstawowe	2	2	24	43	9	20	285
Zasadnicze zawodowe	0	4	27	46	12	11	319
Średnie	1	2	34	43	10	10	338
Wyższe	0	1	43	38	8	9	86
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	0	1	52	40	3	4	60
Prac. umysł. niż. szczebla	0	5	32	46	6	12	86
Pracownicy fiz.- umysł.	1	4	45	30	8	13	78
Robotnicy wykwalifikowani	3	4	26	45	11	11	141
Robotnicy niewykwalifik.	0	2	27	48	16	6	46
Rolnicy	0	2	17	52	8	19	38
Pracujący na własny rach.	2	1	32	45	13	7	64
Bierni zawodowo							
Renciści	0	1	19	56	9	15	131
Emeryci	0	2	30	45	9	13	188
Uczniowie i studenci	0	3	29	33	9	27	59
Bezrobotni	0	5	25	37	15	17	90
Gospodynie domowe i inni	0	1	42	36	14	7	46
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	3	1	40	43	5	8	170
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	0	6	30	44	7	13	81
sekt. pryw. poza rolnict.	0	4	29	43	13	11	237
prywatnym gosp. rolnym	0	2	21	51	9	18	57
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	0	1	27	49	12	11	117
276-399	0	3	29	38	16	13	101
400-549	0	1	29	53	12	5	197
550-799	0	4	27	44	11	13	137
Powyżej 799 zł	0	2	36	43	10	8	164
Ocena własnych war. mater.							
Źłe	0	2	24	52	9	14	335
Średnie	0	3	34	40	11	11	472
Dobre	2	3	30	38	12	15	221
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	7	3	28	27	9	27	62
Raz w tygodniu	0	3	33	42	11	11	547
1-2 razy w miesiącu	0	2	24	49	10	15	173
Kilka razy w roku	1	3	27	49	9	10	158
W ogóle nie uczestniczy	0	3	27	47	8	15	88
Poglądy polityczne							
Lewica	0	1	25	59	7	7	323
Centrum	0	4	32	48	10	7	264
Prawica	2	3	40	28	18	9	213
Trudno powiedzieć	1	2	25	32	9	31	228

Tabela 3. Czyje interesy, Pana(i) zdaniem, reprezentowała "Solidarność" 20 lat temu?
 1 - Interesy całego społeczeństwa; 2 - Interesy wszystkich swoich członków;
 3 - Interesy swoich działaczy

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	59	18	12	12	1028
Płeć					
Mężczyźni	64	16	11	9	488
Kobiety	55	19	12	15	540
Wiek					
18-24 lat	50	14	11	25	147
25-34	63	19	4	14	182
35-44	64	18	12	7	200
45-54	64	19	13	4	195
55-64	63	18	13	6	129
65 lat i więcej	49	16	17	18	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	54	17	12	17	385
Miasto do 20 tys.	50	16	20	13	112
20-100 tys.	68	14	10	8	205
101-500 tys.	61	20	9	10	202
501 tys. i więcej mieszk.	65	23	8	4	124
Wykształcenie					
Podstawowe	48	19	15	18	285
Zasadnicze zawodowe	59	21	11	8	319
Średnie	65	13	11	11	338
Wyższe	69	17	6	8	86
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	71	18	3	9	60
Prac. umysł. niż. szczebla	57	22	11	9	86
Pracownicy fiz. - umysł.	70	6	12	11	78
Robotnicy wykwalifikowani	66	19	7	8	141
Robotnicy niewykwalifik.	49	16	26	8	46
Rolnicy	51	30	1	18	38
Pracujący na własny rach.	69	22	5	4	64
Bierni zawodowo					
Renciści	50	19	16	15	131
Emeryci	59	14	16	11	188
Uczniowie i studenci	53	13	6	29	59
Bezrobotni	50	19	15	16	90
Gospodynie domowe i inni	65	18	7	9	46
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	63	18	10	9	170
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	61	18	7	13	81
sekt. pryw. poza rolnict.	66	16	11	8	237
prywatnym gosp. rolnym	47	27	7	19	57
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	56	18	15	10	117
276-399	60	16	9	16	101
400-549	55	20	16	8	197
550-799	63	19	11	7	137
Powyżej 799 zł	70	18	9	4	164
Ocena własnych war. mater.					
Złe	57	16	13	14	335
Średnie	56	20	12	12	472
Dobre	69	13	9	9	221
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	56	10	9	25	62
Raz w tygodniu	62	16	11	11	547
1-2 razy w miesiącu	56	16	10	18	173
Kilka razy w roku	53	24	17	6	158
W ogóle nie uczestniczy	62	21	7	10	88
Poglądy polityczne					
Lewica	54	23	17	7	323
Centrum	66	18	9	7	264
Prawica	74	12	8	6	213
Trudno powiedzieć	45	15	10	31	228

Tabela 4. A jak jest teraz? Czyje interesy reprezentuje "Solidarność" obecnie?
 1 - Interesy całego społeczeństwa; 2 - Interesy wszystkich swoich członków;
 3 - Interesy swoich działaczy

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	15	67	12	1028
Płeć					
Mężczyźni	7	13	72	7	488
Kobiety	6	16	62	16	540
Wiek					
18-24 lat	6	27	47	19	147
25-34	8	13	70	8	182
35-44	4	16	72	8	200
45-54	6	14	75	4	195
55-64	7	9	70	14	129
65 lat i więcej	6	9	64	20	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	6	14	67	13	385
Miasto do 20 tys.	8	13	68	11	112
20-100 tys.	7	12	71	10	205
101-500 tys.	6	16	65	13	202
501 tys. i więcej mieszk.	6	20	64	10	124
Wykształcenie					
Podstawowe	8	10	63	19	285
Zasadnicze zawodowe	8	15	68	9	319
Średnie	4	18	68	10	338
Wyższe	2	17	76	5	86
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	0	18	75	7	60
Prac. umysł. niż. szczebla	2	16	73	8	86
Pracownicy fiz.-umysł.	7	20	60	13	78
Robotnicy wykwalifikowani	11	14	71	5	141
Robotnicy niewykwalifik.	0	15	77	8	46
Rolnicy	6	15	71	9	38
Pracujący na własny rach.	5	16	70	9	64
Bierni zawodowo					
Renciści	7	10	65	18	131
Emeryci	7	11	67	15	188
Uczniowie i studenci	4	23	50	23	59
Bezrobotni	9	15	64	12	90
Gospodynie domowe i inni	9	20	62	9	46
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	6	13	74	7	170
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	7	14	67	12	81
sekt. pryw. poza rolnict.	4	22	66	9	237
prywatnym gosp. rolnym	4	14	68	14	57
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	6	9	77	7	117
276-399	9	12	62	17	101
400-549	7	15	69	9	197
550-799	5	17	70	8	137
Powyżej 799 zł	8	16	71	5	164
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	11	72	10	335
Średnie	5	14	69	13	472
Dobre	9	23	57	12	221
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	15	14	37	34	62
Raz w tygodniu	7	15	67	11	547
1-2 razy w miesiącu	2	14	72	12	173
Kilka razy w roku	3	16	73	8	158
W ogóle nie uczestniczy	12	13	69	6	88
Poglądy polityczne					
Lewica	1	16	78	4	323
Centrum	5	16	72	7	264
Prawica	17	16	59	8	213
Trudno powiedzieć	5	11	53	31	228